

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS

VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

VAIKŲ DANTŲ BŪKLĖS ANALIZĖ JURBARKO MIESTO IR JURBARKO RAJONO MOKYKLOSE 2014 METAIS

Ataskaitą parengė:
Roberta Armanavičiūtė
visuomenės sveikatos
stebėsenos specialistė

Jurbarkas, 2015 m.

IVADAS

Dantų ėduonis yra viena labiausiai paplitusių vaikų ir paauglių burnos ligų. Laiku diagnozavus pradinius ėduonies pažeidimus ir taikant neoperacinius gydymo metodus, galimi grįžtami procesai ar ligos stabilizacija. Vėlesnėse stadijose nustatčius ėduonį, taikant operacinį gydymą ar visai negydant, didėja komplikacijų, vedančių prie danties netekimo, tikimybė. Dantų netekimas sukelia estetinių, psichologinių, emocinių problemų, turi neigiamą įtaką bendrai vaiko ar paauglio sveikatai. Todėl didžiausias odontologų siekis yra išlaikyti sveikus vaikų dantis, taip pat išugdyti gerus burnos higienos bei mitybos įpročius, mažinančius ėduonies išsivystymo galimybę. Pasaulinė sveikatos organizacija didelį dėmesį skiria burnos sveikatai, nagrinėja rizikos veiksnių poveikį bendrai organizmo sveikatai ir gyvenimo kokybei. Vienas Pasaulinės sveikatos organizacijos tikslų yra 2020 metais pasiekti, kad 80 proc. šešiamečių neturėtų dantų ėduonies.

Tėvai turi žinoti, kad jų vaikų burnos sveikata daugiausia priklauso nuo jų pačių pastangų. Neatsitiktinai dantų ėduonis ir apydančio ligos vadinamos elgsenos ligomis. Kitaip tariant, jos yra netinkamos žmogaus elgsenos pasekmė. Dantų ėduonį dažniausiai sukelia apnašos ir jose esantys mikroorganizmai. Todėl svarbiausia jas pašalinti. Dantis valant šepetėliu ir pasta burnoje sumažėja mikroorganizmų, pašalinami maisto likučiai ir apnašos. Taip ne tik mechaniškai pašalinamos apnašos, bet ir fluoridai patenka ant danties paviršiaus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, kurioje numatyta, jog mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik teisės akto nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. Duomenys apie mokinių sveikatos bei dantų būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 0.27-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507. Šioje apskaitos formoje gydytojas bei odontologas įrašo pagrindinius mokinio sveikatos bei dantų būklės duomenis.

Pagal šią apskaitos formą Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) renka duomenis apie vaikų dantų būklę. Atlikęs 2014 metų vaikų dantų būklės analizę, Biuras pateikia analizės rezultatus.

JURBARKO MIESTO IR JURBARKO RAJONO VAIKŲ DANTŲ BŪKLĖS ANALIZĖ

2014 – 2015 m. m. Jurbarko miesto ir Jurbarko rajono mokyklose mokėsi 3 524 mokiniai. Ataskaitas apie vaikų sveikatos būklę pateikė 15 Jurbarko rajono mokyklų ir 3 Jurbarko miesto mokyklos, kuriose vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) pateikė 3 390 mokiniai (96,2 proc.).

Remiantis duomenimis apie vaikų skaičių mokyklinio ugdymo įstaigose pagal klases, daugiausia mokinių yra VII, VIII, IX, X bei XII klasėse, kiekvienoje iš jų mokinių skaičius viršija 300. Mažiausiai mokinių yra II, III ir V klasėse (1 lentelė).

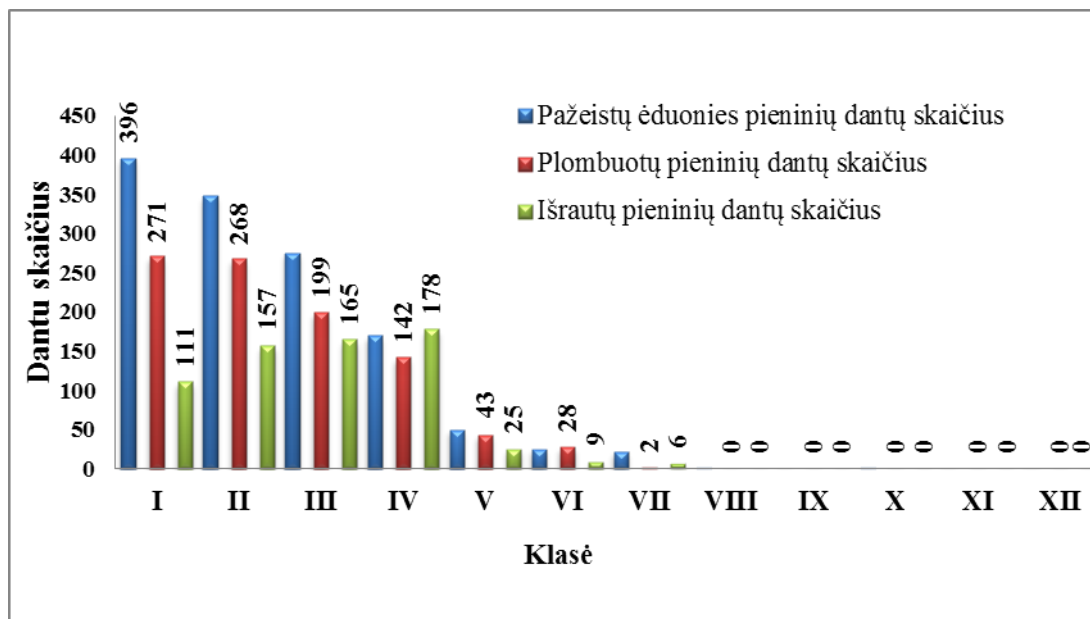
Vaiko sveikatos pažymėjimą su tinkamai užpildyta dantų būklės skiltimi daugiausia pateikė I – IV klasėse besimokantys mokiniai (90 proc. ir daugiau), mažiausiai vyresniųjų klasių mokiniai (59,26 proc.). Vaiko sveikatos pažymėjimo su užpildyta odontologo dalimi nepateikė 719 mokinių, t.y. 20,4 proc. visų pateikusiųjų pažymėjimus.

Klasė	Vaikų skaičius mokyklinio ugdymo įstaigoje	Vaikų, pateikusių formą Nr. 027-1/a, skaičius
I klasė	278	275
II klasė	252	249
III klasė	253	251
IV klasė	275	268
V klasė	263	258
VI klasė	271	263
VII klasė	305	298
VIII klasė	308	302
IX klasė	373	360
X klasė	322	306
XI klasė	285	255
XII klasė	339	305

1 lentelė. Vaikų skaičius ir pateiktų vaiko sveikatos pažymėjimų (forma Nr. 027-1/a) skaičius mokyklinio ugdymo įstaigose pagal klases 2014 – 2015 m. m.

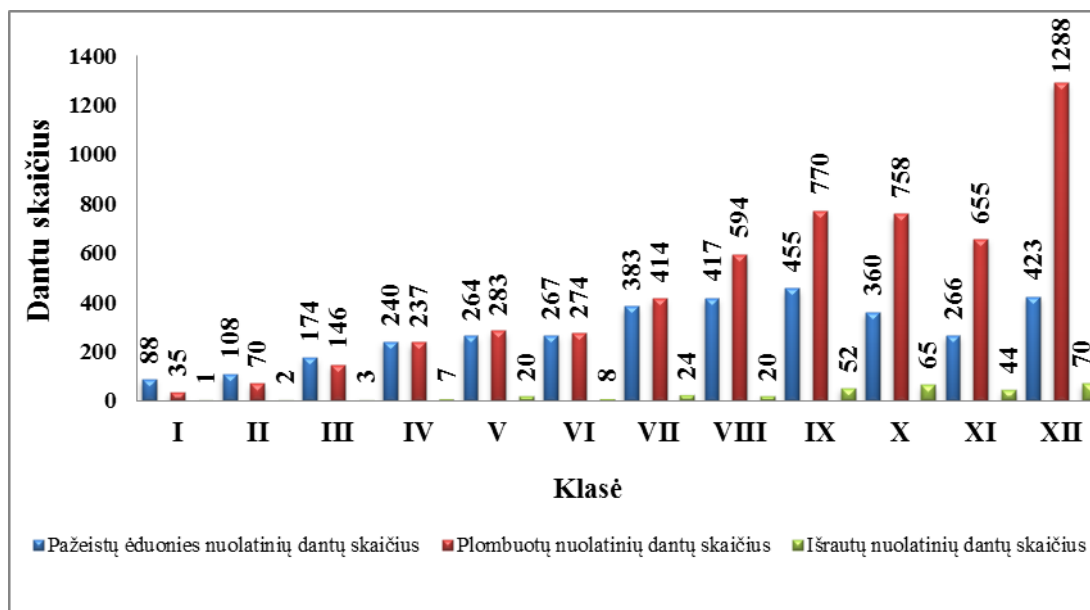
Pieninių dantų, kaip ir su jais susijusių pažeidimų, daugiausia turi pradinių klasių mokiniai, vėliau pieninius keičia nuolatiniai dantys. Pažeistų éduonies pieninių dantų daugiausia turi I – ū klasių mokiniai (396 pažeisti éduonies dantys), daugiausia plombuotų pieninių dantų taip pat turi I-ū klasių mokiniai (271 plombuotas pieninis dantis). Kuo vyresni vaikai, tuo jie turi mažiau

pažeidimų, susijusių su pieniais dantimis. Gimnazinėse klasėse pažeistų ėduonies bei plombuotų pieninių dantų nėra (1 pav.).

1 pav. Pieninių dantų skaičius pagal klases

Vyresnėse klasėse, kai pieninius dantis pakeičia nuolatiniai, atitinkamai daugėja jų ligų. Daugiausia plombuotų nuolatinių dantų turi VIII – XII klasių mokiniai (4065 plombuoti nuolatiniai dantys) pažeistų ėduonies nuolatinių dantų daugiausia turi VII, VIII, IX ir XII klasių mokiniai (1678 pažeisti ėduonies nuolatiniai dantys) (2 pav.).

2 pav. Nuolatinių dantų skaičius pagal klases

Vaikų turinčių sveikus dantis (t.y. neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų) nėra. Labiau paplitusios yra pavienių dantų nei žandikaulių sąkandžio patologijos (2 lentelė).

Vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos, skaičius	Vaikų, turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją, skaičius	Vaikų, turinčių žandikaulių patologiją, skaičius
2 158	942	411

2 lentelė. Sąkandžio patologiją turinčių vaikų skaičius